

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 500, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

**IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA
FEDERALNOG ZAVODA ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO
OSIGURANJE
FEDERALNOG ZAVODA ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO
OSIGURANJE**

MOSTAR

ZA 2010.GODINU

Broj:05-1/11

Sarajevo, ožujak 2011. godine

**MENADŽMENTU
FEDERALNOG ZAVODA ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE MOSTAR
FEDERALNOG ZAVODA ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE MOSTAR**

NEOVISNO REVIZIJSKO MIŠLJENJE

Osnov za reviziju

Izvršili smo reviziju finansijskih izvješća **Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje** za 2010. godinu (bilance stanja na dan 31. prosinac 2010. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvješća o izvršenju finansijskog plana za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijska izvješća.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvješća u skladu sa posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i finansijskom izvješćivanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je također odgovorno za usklađenost poslovanja Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima na osnovu revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava, da se u razumnoj mjeri uvjerimo da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima danim u finansijskim izvješćima. Izbor postupka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvješćima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u danim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvješća.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizijsko mišljenje.

Kvalifikacija:

- 1. Provjeru konačnog unosa podataka iz obrasca M4 (prijava podataka o utvrđenoj plaći, naknadama plaća, stažu osiguranja i uplaćenim doprinosima) za bazu podataka koju za Federalni zavod vodi ERC „ZIPO“ i dalje ne vrši Federalni zavod, iako je Zakonom o matičnoj evidenciji o osiguranicima i korisnicima prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja propisano da je kontrola u nadležnosti Federalnog zavoda. Ovakvim načinom rada nisu eliminirani mogući rizici (Točka 4.2. Izvješća).**
- 2. Poslovi Središnje administrativne službe ne obavljaju se u sjedištu Federalnog zavoda, kako je to regulirano Zakonom o organizaciji mirovinskog i invalidskog osiguranju i**

Statutom Federalnog zavoda, što ima za posljedicu smanjenje efikasnosti i ekonomičnosti poslovanja (Tačka 4.2. Izvješća).

3. Na dan 31.12.2010.godine imovina Federalnog zavoda više je iskazana za iznos od 1.562.567 KM koji se odnosi na vrijednost objekta „Šik Ključ“. Isti je trebao biti preknjižen na izvanbilančnu evidenciju do završetka sudskog spora koji se vodi oko vlasništva nad navedenim objektom (Točka 4.9.1 Izvješća).

Mišljenje

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na finansijska izvješća mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijska izvješća **Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje**, po svim bitnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno stanje imovine i obveza na dan 31.12.2010.godine, rezultate poslovanja i izvršenja proračuna, za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvješćivanja tj. Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

Finansijsko poslovanje Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje u tijeku 2010.godine, osim za napomene navedene u točki 1. 2.i 3. u prethodnom pasusu, bilo je u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Sarajevo: 11.ožujak 2011. godine

Bez dalje kvalifikacije našeg mišljenja, skrećemo pažnju na sljedeće:

Donošenje posebnih propisa od strane Vlade FBiH, kojima se, za određene kategorije osiguranika, omogućava pravo na mirovinu pod povoljnijim uvjetima, a da od strane iste, u kontinuitetu, nisu bila osigurana sredstva za te namjene, dovelo je do stvaranja velikog dugovanja Vlade FBiH. Naime, Vlada FBiH na ime duga po ovom osnovu (zaključno sa 31.12.2010.godine) duguje Federalnom zavodu 180.971.969 KM, što ima negativan uticaj na likvidnost Federalnog zavoda kao i nemogućnost porasta mirovina. Za navedeni iznos u tijeku je sudski spor Federalnog zavoda protiv Vlade FBiH.

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

S A D R Ž A J

1.	UVOD	1
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	1
3.	REZIME	1
4.	NALAZI I PREPORUKE	2
4.1	Osvrt na preporuke iz prethodnog izvješća	2
4.2	Sustav internih kontrola	4
4.3	Obavljanja poslova iz nadležnosti Federalnog zavoda.....	5
4.4	Financijski plan za 2010. godinu	6
4.5	Prihodi i primici.....	7
4.6	Tekući rashodi	8
4.6.1	Rashodi stručne službe Federalnog zavoda	8
4.7	Tekući transferi.....	8
4.7.1	Rashodi mirovina	8
4.8	Nabavke i kapitalni izdaci.....	10
4.9	Stalna sredstva, potraživanja, obveze	10
4.9.1	Stalna sredstva	10
4.9.2	Potraživanja	11
4.9.3	Obveze	11
4.10	Ostali nalazi	12
4.10.1	Vanbilančna evidencija	12
4.10.2	Sudski sporovi	12
5.	KOMENTAR	12

IZVJEŠĆE

O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA FEDERALNOG ZAVODA ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE MOSTAR FEDERALNOG ZAVODA ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE MOSTAR za 2010. godinu

1. UVOD

Federalni zavod za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje Mostar (u daljem tekstu: Federalni zavod) je javna ustanova, vanproračunski fond formiran Zakonom o organizaciji mirovinskog i invalidskog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine 2001. godine, reorganizacijom zatečenih nosilaca osiguranja: Društvenog fonda za mirovinsko i invalidsko osiguranje Bosne i Hercegovine (DF PIO BiH) i Zavoda mirovinskog i invalidskog osiguranja Mostar (Zavod MIO-Mostar). Osnovna djelatnost Federalnog zavoda je utvrđena Zakonom o mirovinskom i invalidskom osiguranju (u daljem tekstu: Zakon), Zakonom o organizaciji mirovinskog i invalidskog osiguranja FBiH i Statutom Federalnog zavoda, a odnosi se na: osiguranje zakonitosti u ostvarivanju prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja, odlučivanje u prvom i drugom stupnju upravnog postupka u ostvarivanju prava i obveza iz mirovinskog i invalidskog osiguranja, osiguranje provođenja mirovinskog i invalidskog osiguranja primjenom međunarodnih ugovora u socijalnom osiguranju, vođenje odgovarajuće evidencije o osiguranicima i korisnicima prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja, vođenje informacijskog sustava koji osigurava obavljanje djelatnosti Federalnog zavoda, prikupljanje doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje i isplatu mirovina, prikupljanje sredstva za mirovinsko i invalidsko osiguranje iz drugih izvora, te donošenje općih akta za provođenje mirovinskog i invalidskog osiguranja.

Prema Pravilniku o izmjeni pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta u Federalnom zavodu je sistematizovano 986 radnih mjesta, a zaposlenih na dan 31.12.2010. godine je bilo 869.

Suglasno Zakonu o organizaciji mirovinskog i invalidskog osiguranja i Statutu Federalnog zavoda, sjedište Federalnog zavoda je u Mostaru, ulica Dubrovačka b.b.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finacijska izvješća Federalnog zavoda za 2010.godinu, pravilnost i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije finacijskih izvješća je da omogući revizoru da izrazi mišljenje o finacijskim izvješćima koji su predmet revizije, tj. da li finacijska izvješća, u materijalno značajnom smislu, objektivno i istinito prikazuju finacijsko i materijalno stanje Federalnog zavoda na dan 31.12.2010. godine, izvršenje Finacijskog plana za godinu koja se završava na taj dan, da li je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, da li je trošenje javnih sredstava namjensko te da li su finacijska izvješća sačinjena u skladu sa posebnim propisima o računovodstvu i finacijskom izvješćivanju u javnom sektoru.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije, u periodu od studenog 2010. godine do ožujka 2011. godine.

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. REZIME

Izvršenom revizijom poslovanja Federalnog zavoda FBiH za 2010. godinu konstatirali smo određeni broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sljedeće preporuke:

- *Federalni zavod, u cilju efikasnosti i ekonomičnosti poslovanja, treba konačno da stvori uvjete za obavljanje poslova Središnje administrativne službe u sjedištu iste, kako nalaže Zakon o organizaciji mirovinskog i invalidskog osiguranja FBiH i Statut Federalnog zavoda.*

- *Osigurati da kontrolu podataka o stažu osiguranja i plaći osiguranika i korisnika prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja koji su te uvjete stekli zaključno sa 2010.godinom (obrazac M4)u cjelosti obavlja Federalni zavod, kako je to regulirano Zakonom o matičnoj evidenciji o osiguranicima i korisnicima prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja.*
- *Poboljšati funkcioniranje sustava internih kontrola u cilju dosljedne primjene zakona i ostalih propisa i konstantnog unapređenja.*
- *Nastaviti aktivnosti na integriranju baze podataka u jedinstvenu organizacijsku jedinicu u sastavu Federalnog zavoda.*
- *Inicirati da se Financijski plan, kao i izmjene i dopune financijskog plana Federalnog zavoda, koje je usvojio Parlament FBiH, objavljuju u Službenim novinama FBiH istovremeno kada se objavljuje i Proračun FBiH.*
- *Po stjecanju uvjeta izvršiti izdvajanje sredstava u stalnu rezervu i korištenje istih u skladu sa Zakonom o mirovinskom i invalidskom osiguranju u cilju sigurnosti budućeg poslovanja i održive likvidnosti.*
- *Skupa sa resornim ministarstvom i Federalnim ministarstvom financija poduzeti aktivnosti i osigurati da se sredstva u Proračunu Federacije BiH za isplatu mirovina pod povoljnijim uvjetima planiraju u skladu sa usvojenim i odobrenim Financijskim planom Federalnog zavoda.*
- *U suradnji sa resornim ministarstvom, okončati aktivnosti na dopuni Zakona o pravima branilaca i članova njihovih obitelji u cilju otklanjanja svih nejasnoća u primjeni člana 31a i 31b, kako bi se u što kraćem roku otpočelo sa primjenom navedenog Zakona u potpunosti.*
- *Okončati aktivnosti na uspostavljanju ugovornog odnosa sa Institutom za medicinsko vještačenje u skladu sa Zakonom o osnivanju instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja i Uredbom o plaćanju troškova medicinskog vještačenja iz oblasti mirovinskog i invalidskog osiguranja, za plaćanje usluga Institutu za izvršena medicinska vještačenja do stupanja na snagu navedene Uredbe.*
- *Izvršiti preknjižavanje sa konta sredstva u pripremi, iznos od 1.562.567 KM koji se odnosi na vrijednost objekta „Šik Ključ“, na izvanbilančnu evidenciju, do završetka sudskog spora koji se vodi oko vlasništva nad navedenim objektom.*
- *Knjigovodstveno evidentirati potraživanja nastala na osnovu vansudskih poravnanja za dospjele, a neizmirene obveze po osnovu mirovinskog i invalidskog osiguranja kao i potraživanja po osnovu pretplata mirovina.*
- *Poduzimati i dalje radnje kako bi se objekti i poslovni prostori evidentirani na vanbilančnoj evidenciji zaštitili od devastiranja i stavili u funkciju u vlasništvu Federalnog zavoda i izvješćivati o istom.*
- *Potencijalne obveze i potraživanja evidentirati i na pomoćnim obrascima- dodatni financijski podaci, u skladu sa Pravilnikom o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.*

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1 Osvrt na preporuke iz prethodnog izvješća

Na osnovu izvršene revizije financijskih izvješća za 2010. godinu, a u sklopu iste i provjere da li je postupljeno po preporukama danim u prethodnim revizijama, ističemo da Federalni zavod za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje

nije postupio po preporukama koje se odnose na:

- osiguranje kontrole podataka o stažu osiguranja i plaći osiguranika i korisnika prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja (obrazac M4) od strane Federalnog zavoda, kako je to regulirano Zakonom o matičnoj evidenciji o osiguranicima i korisnicima prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja,
- stvaranje uvjeta za obavljanje poslova Središnje administrativne službe u sjedištu iste u skladu sa Zakonom o organizaciji mirovinskog i invalidskog osiguranja FBiH i Statutom Federalnog zavoda, a u cilju efikasnosti i ekonomičnosti poslovanja,
- osiguranje uspostavljanja ugovornog odnosa sa Institutom za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja u skladu sa Zakonom o osnivanju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja i Uredbom o plaćanju troškova medicinskog vještačenja iz oblasti mirovinskog i invalidskog osiguranja,
- finansijski plan Federalnog zavoda, kao i izmjene i dopune istoga (koje je usvojio Parlament FBiH) i dalje se ne objavljuju u Službenim novinama kada se objavljuje i Proračun FBiH, i za isto nije postojala inicijativa od strane Federalnog zavoda u 2010. godini,
- preknjižavanje sa konta sredstava u pripremi iznosa od 1.562.567 KM, koji se odnosi na vrijednost objekta „Šik Ključ“ na izvanbilančnu evidenciju,
- poduzimanje aktivnosti (skupa sa resornim ministarstvom i Federalnim ministarstvom financija) da se sredstva u Proračunu Federacije BiH za isplatu mirovina pod povoljnijim uvjetima planiraju u skladu sa usvojenim i odobrenim finansijskim planom Federalnog zavoda.

Preporuke po kojima je postupljeno odnose se na:

- provedene su aktivnosti na isknjižavanju imovine Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja iz poslovnih knjiga Federalnog zavoda,
- Federalni zavod u 2010. godini snosi troškove ocjene medicinskog vještačenja (fakturirane od strane Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja) temeljem međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, koje je zaključila BiH ili je preuzela od bivše SFRJ, a u skladu sa člankom 2 Uredbe o plaćanju troškova medicinskog vještačenja iz oblasti mirovinskog i invalidskog osiguranja,
- osigurana je primjena Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta Federalnog zavoda u dijelu obavljanja poslova vezanih za pripremu i izradu finansijskog plana Zavoda i Izvješća o ostvarivanju finansijskog plana Federalnog zavoda,
- ured interne revizije je osigurao obavljanje poslova revizije u skladu sa donesenim Planom i Programom rada za tekuću godinu,
- finansijsko izvješćivanje i izrada godišnjih obračuna sačinjava se u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u Federaciji BiH,
- nastavljene su aktivnosti (poslane opomene, sa određenim brojem korisnika raskinuti su sporazumi) vezane za naplatu doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje, temeljem potpisanih Sporazuma o izmirenju duga, a u cilju efikasnosti primjene Zakona o naplati i djelimičnom otpisu dospjelih, a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje.
- iako Vlada Federacije nije jasno definirala koji se troškovi odnose na provođenje mirovinskog i invalidskog osiguranja u Federalnom zavodu su ispoštovali Zaključak Vlade FBiH, jer ukupni troškovi provođenja mirovinskog osiguranja su niži od 2,8%, koliko je utvrđeno navedenim Zaključkom.
- osigurano je stvarno praćenje potrošnje goriva kao i sačinjavanje izvješća o potrošnji goriva u skladu sa procedurama o uslovima i načinu korištenja putničkih automobila za potrebe Federalnog zavoda,
- popis imovine, obveza i potraživanja izvršen je u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu Budžeta/Proračuna FBiH i realizirane su Odluke donesene od strane Upravnog odbora vezane za popis.

Preporuke po kojima je djelimično postupljeno odnose se na:

- poduzimaju se aktivnosti (prvi koraci) na stvaranju uvjeta za integriranje baze podataka u jedinstvenu organizacijsku jedinicu u sastavu Federalnog zavoda,
- sačinjene su zabilješke uz finansijska izvješća i osigurana je evidencija potencijalnih obveza i potraživanja (sudskih sporova), međutim nije osigurano prezentovanje istih na pomoćnim

obrascima u skladu sa Pravilnikom o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH

- u saradnji sa resornim ministarstvom, pokrenuta je inicijativa na dopuni Zakona o pravima branitelja i članova njihovih obitelji u cilju otklanjanja svih nejasnoća u primjeni člana 31a i 31b, kako bi se u što kraćem roku otpočelo sa primjenom navedenog Zakona u potpunosti. Izmjena i dopuna još uvijek nije izvršena,
- preispitivanje i usaglašavanje razlike obračunatih i uplaćenih doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje do pune stope doprinosa za period 1998.-2000. godina bivšeg Fedrealnog ministarstva obrane i Vojske Federacije BiH. Po izjavi odgovornih, radna grupa formirana u 2008. godini za utvrđivanje stanja ovoga duga, još uvijek nije sačinila izvješće o utvrđenom stanju.

4.2 Sustav internih kontrola

Izvršena je procjena funkcioniranja sustava internih kontrola u Federalnom zavodu, kako bi se uvjerali da li uspostavljene interne kontrole, osiguravaju potpunu primjenu i usklađenost sa zakonskim propisima, točnu i potpunu računovodstvenu evidenciju, kao i ekonomično i efikasno trošenje javnih sredstava. Odgovornost na uspostavi sustava internih kontrola je na menadžmentu Federalnog zavoda, a temelj funkcionalnog sustava internih kontrola je postojanje odgovarajućeg kontrolnog okruženja. Polazni osnov za uspostavu **kontrolnog okruženja** je adekvatna organizaciona struktura i kvalitetni interni akti.

Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta Federalnog zavoda sa koeficijentima složenosti radnih mjesta utvrđen je opis poslova i radnih zadataka svakog uposlenika i hijerarhiska odgovornost uposlenih. Tijekom 2010. godine Federalni zavod je izvršio izmjene i dopune navedenog Pravilnika kojima je u sektoru za ekonomsko financijske poslove formirano odjeljenje za aktuarske i analitičko planske poslove, koje između ostaloga obavlja poslove izrade financijskih planova, programa i izvješća Federalnog zavoda. Također izmjenama i dopunama formiran je Ured za odnose sa javnošću. Krajem 2010. godine Upravni odbor Federalnog zavoda donio je Odluku kojom je imenovao Radnu grupu za pripremu polaznih elemenata za izradu novog Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta Federalnog zavoda.

Zakonom o organizaciji mirovinskog i invalidskog osiguranja i Statutom Federalnog zavoda regulirano je da je sjedište Središnje administrativne službe u sjedištu Federalnog zavoda u Mostaru. Međutim, poslovi Središnje administrativne službe i dalje se obavljaju u Mostaru i u Sarajevu (prema mjestu rada i prebivališta uposlenika). Stekli smo utisak da menadžment Federalnog zavoda nije voljan da rješava ovaj problem u što kraćem roku (nisu nam prezentovani zapisnici Upravnog odbora na kojima se o tome raspravljalo tijekom 2010. godine), iako bi rješavanje istog imalo za cilj efikasnost i ekonomičnost poslovanja Federalnog zavoda.

Pravilnikom o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima utvrđeni su **rizici poslovanja**, kao i osnov i način utvrđivanja rizika poslovanja.

Kada su u pitanju **kontrolne aktivnosti**, utvrdili smo da je Federalni zavod donio i usvojio uglavnom sve procedure kojima se regulira djelovanje sustava internih kontrola. Međutim, u svim slučajevima propisane procedure se nisu provodile dosljedno, što je imalo za posljedicu određene propuste. Propusti se odnose na neuspostavljenje ugovornog odnosa sa Institutom za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja za plaćanja usluga Institutu za izvršena medicinska vještačenja, ne evidentiranje potencijalnih obveza i potraživanja na pomoćnim obrascima uz financijska izvješća, ne evidentiranje potraživanja u Glavnoj knjizi po osnovu vansudskih poravnanja i pretplata mirovina, ne preknjižavanje sa konta sredstva u pripremi na izvanbilančnoj evidenciji iznosa od 1.562.567 KM, koji se odnosi na vrijednost objekta „Šik Ključ“.

Pored navedenog, utvrđeno je da se pojedine kontrolne aktivnosti ne provode na način kako je to definirano Zakonom o matičnoj evidenciji o osiguranicima i korisnicima prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja, što se prvenstveno odnosi na činjenicu da Federalni zavod i dalje ne vrši provjeru konačnog unosa podataka iz obrasca M4 (prijava podataka o utvrđenoj plaći, naknadama plaća, stažu osiguranja i uplaćenim doprinosima). Prema navedenom zakonu podatke o stažu osiguranja i plaći kontrolira nositelj osiguranja i unosi u matičnu evidenciju iz prijave. Unos navedenih podataka za dio Federalnog zavoda vrši se u ERC „ZIPO“-u d.o.o. Sarajevo, koji je zasebno pravno lice. Ovakvim načinom rada nisu eliminisani mogući rizici vezani za ove poslove.

U skladu sa Pravilnikom o internim kontrolama – internim kontrolnim postupcima interna revizija u okviru svojih nadležnosti, **vrši nadgledanje** u pogledu internih kontrolnih postupaka i sačinjava nalaz i mišljenje o utvrđenom činjeničnom stanju u kojem predlaže mjere za otklanjanje utvrđenih nedostataka. Provedenom revizijom prezentirani su dokumenti koji ukazuju da je monitoring sistema internih kontrola obavljen od strane interne revizije Federalnog zavoda u skladu sa Planom i programom rada za 2010. godinu. Isti je bio usmjeren na aktivnost i koje su okarakterisane kao aktivnosti koje nose visok nivo rizika i to : poslovi zastupanja pred sudskim tijelima, poslovi javnih nabavki i njihovo praćenje, poslovi rješavanja o pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja , poslovi kontrole prijavnog odjavnog segmenta u matičnoj evidenciji, poslovi financijske kontrole obrasca M4, poslovi revizije sektora za ekonomsko financijske poslove Federalnog zavoda. O istima su sačinjeni nalazi, mišljenje i date preporuke. Uvidom u iste uvjerali smo da nisu utvrđene veće nepravilnosti. Provedenom revizijom utvrdili smo da je Interne revizija radila u skladu sa Planom i programom za 2010. godinu.

Federalni zavod, u cilju efikasnosti i ekonomičnosti poslovanja, treba konačno da stvori uslove za obavljanje poslova Središnje administrativne službe u sjedištu iste, kako nalaže Zakon o organizaciji mirovinskog i invalidskog osiguranja FBiH i Statut Federalnog zavoda.

Osigurati da kontrolu podataka o stažu osiguranja i plati osiguranika i korisnika prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja koji su te uslove stekli zaključno sa 2010.godinom (obrazac M4)u cjelosti obavlja Federalni zavod, kako je to regulirano Zakonom o matičnoj evidenciji o osiguranicima i korisnicima prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja.

Poboljšati funkcioniranje sustava internih kontrola u cilju dosljedne primjene zakona i ostalih propisa i konstantnog unapređenja.

4.3 Obavljanja poslova iz nadležnosti Federalnog zavoda

U skladu sa Statutom Federalnog zavoda dio poslova iz nadležnosti istog odnosi se na vođenje informacijskog sustava koji osigurava obavljanje aktivnosti Federalnog zavoda. Provedenom revizijom utvrdili smo da Federalni zavod još uvijek nema jedinstveni informacijski sustav, kako je to regulirano Zakonom o organizaciji mirovinsko invalidskog osiguranja, Zakonom o matičnoj evidenciji osiguranika i korisnika prava iz mirovinsko invalidskog osiguranja i Statutom. Matični podaci i obračun mirovina dijela Federalnog zavoda koji su pripadali ranijem nositelju osiguranja DF PIO BiH Sarajevo, još uvijek se vode u Elektronskom računskom centru zdravstva i mirovinskog osiguranja-ERC „, ZIPO“ d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu ERC „, ZIPO“), što je konstatirano i u prethodnim revizijskim izvješćima. Druga baza podataka nalazi se u okviru Federalnog zavoda, a odnosi se na bazu podataka ranijeg nositelja osiguranja MIO Mostar. Za obavljanje navedenih poslova sa ERC „, ZIPO“–om Federalni zavod je sklopio Ugovor o pružanju i korištenju računarskih i informatičkih usluga za 2010.godinu. Vođenje dvije odvojene baze podataka ima za posljedicu povećanje troškova i u pojedinim slučajevima neažurnost u postupku rješavanja ostvarivanja prava na mirovinu. U cilju prevazilaženja navedenog problema i stvaranje uvjeta za uspostavljanje jedinstvenog informacijskog sustava u oblasti mirovinskog i invalidskog osiguranja (što je već dugi niz godina bila naša preporuka), utvrdili smo slijedeće:

Vlada FBiH 19.08.2010 godine donijela je Odluku o prijenosu cjelokupnog udjela Federacije BiH u privrednom društvu ERC „, ZIPO“ na Federalni zavod. Prijenos udjela vrši se u cilju stvaranja uvjeta za uspostavljanje jedinstvenog informacijskog sustava u oblasti mirovinskog i invalidskog osiguranja, što podrazumjeva i dodatna ulaganja za nabavku opreme i kadrovsko jačanje ERC-a „, ZIPO“. Također je navedenom Odlukom utvrđeno da oblik organiziranja Društva upisan u Registar općinskog suda u Sarajevu ostaje nepromjenjen. Kako je utvrđeno Odlukom o prijenosu vlasništva sačinjen je Ugovor ovjeren od strane notara. Ugovor o prenosu/ustupanju udjela, istupanju članova/osnivača društva i pristupanju novog člana/osnivača društva, u svojstvu osnivača Federacije BiH, potpisao je premjer Vlade Federacije BiH (po ovlaštenju iz Odluke). **Premijer Federacije također je potpisnik navedenog Ugovora kao stjecatelj u ime Federalnog zavoda, kojeg zastupa u svojstvu osnivača Federacije Bosne i Hercegovine.** Ugovorom je regulirano da se upisani i uplaćeni osnovni/temeljni kapital u iznosu od 1.825.686 KM u 100% prenosi na Federalni zavod i isti je pod 31.12.2010. godine uknjižen u poslovnim knjigama Federalnog zavoda, na osnovu Ugovora i Rješenja o registraciji. Nisu nam prezentirani zapisnici Upravnog odbora Federalnog zavoda, koji bi potvrdili da je na sjednicama istog vođena rasprava vezano za navedenu Odluku i

Ugovor. Međutim, Upravni odbor Federalnog zavoda je na sjednici od 01.12.2010 godine donio Odluku o imenovanju zastupnika Federalnog zavoda u Skupštinu ERC“ ZIPO „, kao i imenovanju Radne skupine (pet članova) za izradu studije “Analiza postojećeg stanja i prijedloga plana razvoja informacijskog sustava Federalnog zavoda“. Namjena studije je da posluži Upravnom odboru kao stručna pomoć pri donošenju odluka o razvoju informacijskog sustava Federalnog zavoda, te da prikaže analizu postojećeg stanja informacijskog sustava Federalnog zavoda, da predloži koncept rješenja budućeg informacijskog sustava sa odgovarajućim planovima, tehnološku osnovicu novog informacijskog sustava, vremenski plan uspostave novog informacijskog sustava i finansijski plan potrebnih ulaganja. Prema navedenoj Odluci rok za realizaciju zadataka bio je tri mjeseca. Do završetka naše revizije studija je bila završena, ali ista nije bila prezentirana Upravnom odboru.

Nastaviti aktivnosti na integriranju baze podataka u jedinstvenu organizacijsku jedinicu u sastavu Federalnog zavoda.

4.4 Finansijski plan za 2010. godinu

Prijedlog Finansijskog plana Federalnog zavoda za 2010. godinu usvojio je Upravni odbor 30.10.2009 godine i isti je dostavljen resornom ministarstvu 03.11.2009.godine. Međutim zbog Zaključka Vlade FBiH broj 822 od 04.studenog 2009.godine kojom je regulirano da će se sredstva za pokriće obveza po osnovu isplata mirovina po Uredbi II i Uredbi III osigurati 50% iz sredstava Federalnog zavoda a 50% u Proračunu Federacije BiH, Upravni odbor Federalnog zavoda je 30.11.2009.godine donio Odluku o izmjenama Finansijskog plana Federalnog zavoda za 2010. godinu. U skladu sa istom ukupni prihodi planirani su u iznosu od 1.781.788.747 KM, rashodi 1.729.665.839 KM i višak prihoda 52.122.908 KM. Ističemo da je Finansijskim planom kao Izmjenama i dopunama istoga planiran i kompletan dug Federacije BiH sa 2009. godinom u iznosu od 182.723.847 KM, što po našem mišljenju nije realno . Menadžment Federalnog zavoda svjestan je te činjenice , ali ističu da nisu željeli sačiniti Finansijski plan bez pozicije duga Vlade Federacije prema Federalnom zavodu.

Upravni odbor je na sjednici od 30.04.2010 godine donio Odluku o izmjenama Finansijskog plana Federalnog zavoda za 2010. godinu zbog preraspodjele sredstava po pojedinim pozicijama rashoda Federalnog zavoda. Isti je dostavljen resornom ministarstvu 18.05.2010.godine.

Nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila da je Federalno ministarstvo financija razmatralo i dalo suglasnost na prijedlog Finansijskog plana Federalnog zavoda, kao i dokumentacija koja bi potvrdila da je Finansijski plan i Izmjene istoga usvojen od strane Parlamenta FBiH i objavljen u Službenim novinama skupa sa Proračunom FBiH.

U Godišnjem iskazu o izvršenju proračuna ukupni prihodi i primici iskazani su u iznosu od 1.658.345.439 KM, rashodi 1.616.225.319 KM i višak prihoda nad rashodima 42.120.120 KM. Zakonom je regulirano da nosilac osiguranja izdvaja sredstva u stalnu rezervu dok ne dostignu iznos od 10% planiranih prihoda za tekuću godinu. Sredstva stalne rezerve koriste se za održavanje likvidnosti nosioca osiguranja. Uvidom u finansijska izvješća prva tri kvartala 2010. godine ,utvrdili smo da je Federalni zavod iskazivao negativan finansijski rezultat, a izdvojena sredstva zakonske rezerve u 2009.godini su iskorištena za pokriće iskazanog deficita za 2009.godinu.

Godišnji obračun i Izvještaj o finansijskom poslovanju Federalnog zavoda za 2010. godinu usvojio je Upravni odbor 21.01.2011.godine.

Inicirati da se Finansijski plan, kao i izmjene i dopune finansijskog plana Federalnog zavoda, koje je usvojio Parlament FBiH, objavljuju u Službenim novinama FBiH istovremeno kada se objavljuje i Proračun FBiH.

Po stjecanju uvjeta izvršiti izdvajanje sredstava u stalnu rezervu i korištenje istih u skladu sa Zakonom o mirovinskom i invalidskom osiguranju u cilju sigurnosti budućeg poslovanja i održive likvidnosti.

4.5 Prihodi i primici

Ukupni prihodi iskazani u bilanci uspjeha Federalnog zavoda za 2010. godinu iznose 1.658.345.439 KM (manje ostvareni za 6,93%) od čega su prihodi od doprinosa 1.473.702.514 KM, neporezni prihodi 5.037.925 KM i prihodi iz Proračuna FBiH za isplatu mirovina pod povoljnijim uvjetima, odnosno beneficiranih mirovina u iznosu od 175.150.000 KM i prihodi po osnovu sredstava privatizacije primljenih od županija iz ranijih godina koji su u 2010. godini prihodovani u iznosu od 4.455.000 KM.

Prihodi od doprinosa koji predstavljaju najznačajniju stavku prihoda iskazani su u većem iznosu u odnosu na planirane za 4,70 %. Stvarni porast prihoda od doprinosa iznosi 1,65%, a razlika se odnosi na uplatu sredstava u iznosu od 43.000.000 KM doznačenu od Agencije za privatizaciju iz pasivne podbilance po osnovu iračkog duga Federalnom zavodu. Vlada Federacije BiH je 02.12.2010.godine donijela Odluku o raspodjeli novčanih sredstava iz pasivnog podbilanca kojom se raspoređuju naplaćena novčana sredstva u navedenom iznosu za pokriće neisplaćenih obveza prema Federalnom zavodu u skladu sa Uredbom o načinu korištenja naplaćenih novčanih sredstava iz pasivne podbilance preduzeća i banaka iz 2006.godine. Istom je utvrđeno da će Vlada FBiH donijeti odluke za svako preduzeće pojedinačno nakon što preduzeća usaglase obveze sa Federalnim zavodom. Vlada FBiH je 22.12.2010.godine donijela devet Odluka o dodjeli novčanih sredstava za pokriće neisplaćenih obveza prema Federalnom zavodu za devet gospodarskih društava u ukupnom iznosu od 29.657.886 KM. Za preostali dio, do kraja naše revizije Vlada FBiH nije donijela odluke.

Federalni zavod nastavio je i u 2010. godini sa aktivnostima vezanim za primjenu Zakona o naplati i djelomičnom otpisu dospjelih i nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje. Provedene su aktivnosti slanja opomena korisnicima sa kojima je potpisan Sporazum za plaćanje u ratama, a koji su dostavili sredstva osiguranja plaćanja kao i korisnicima sa kojima je potpisan Sporazum o jednokratnoj uplati. Sa osam preduzeća sa kojima je potpisan Sporazum o jednokratnoj uplati, a koji nisu izmirili obveze, Sporazum je raskinut. Ukupno iskazano potraživanje po ovom osnovu (reprogram) sa 31.12.2010. godine iznosi 21.392.785 KM. Potraživanje po osnovu potpisanih Sporazuma za jednokratno plaćanje (uz popust), a uvidom u pomoćne evidencije sa 31.12.2010. godine iznosi 6.234.248 KM. Isto nije knjigovodstveno evidentirano kao što smo konstatovali i u revizijskom izvješću za 2009. godinu. Prema izjavi odgovorne osobe i prezentovanoj dokumentaciji, fizičke osobe sa kojima je zaključen Sporazum o izmirenju duga prema ZOND-u su izmirile svoja dugovanja.

Prihodi po osnovu tekućih grantova iz Proračuna Federacije BiH za refundaciju sredstava za mirovine vojnih umirovljenika po povoljnijim uvjetima planirani su u iznosu od 370.775.747 KM (od čega grant po osnovu duga Federacije BiH sa 2009. godinom iznosi 182.723.847 KM), a ostvareni u iznosu od 175.150.000 KM. Doznačena sredstva su planirana u Proračunu Federacije na poziciji tekućih transfera resornog ministarstva (Federalno ministarstvo rada i socijalne politike) za refundaciju sredstava Federalnom zavodu za isplatu mirovina pod povoljnijim uvjetima. Međutim, planirana sredstva u Proračunu Federacije za ove namjene nisu u potpunosti u skladu sa finansijskim planom Federalnog zavoda, kao i sa mjesečnim zahtjevima odnosno fakturama za refundaciju već isplaćenih mirovina pod povoljnijim uvjetima. Ovaj problem je bio naveden i u revizijskom izvješću za 2009. godinu.

Velika dugovanja Vlade Federacije BiH, koja su sa 31.12.2010. godine iskazana u iznosu od 180.971.969 KM ugrožavaju likvidnost Federalnog zavoda i onemogućavaju porast mirovina. Sudski spor protiv Vlade Federacije (u vezi duga za isplatu mirovina pod povoljnijim uvjetima) koji je pokrenut 24.06.2009.godine Odlukom Upravnog odbora Federalnog zavoda nije bio okončan u 2010. godini. Prema informacijama dobivenim od ovlaštenih osoba Federalnog zavoda, tužba Federalnog zavoda je preinačena na cjelokupan dug Vlade Federacije i aktivnosti su nastavljene i u 2011. godini.

Skupa sa resornim ministarstvom i Federalnim ministarstvom financija poduzeti aktivnosti i osigurati da se sredstva u Proračunu Federacije BiH za isplatu mirovina pod povoljnijim uvjetima planiraju u skladu sa usvojenim i odobrenim Finansijskim planom Federalnog zavoda.

4.6 Tekući rashodi

4.6.1 Rashodi stručne službe Federalnog zavoda

Rashodi Stručne službe Federalnog zavoda u 2010. godini iskazani su u iznosu od **44.759.914 KM** i čine 2,77% ukupnih tekućih rashoda. Pored troškova za bruto plaće i naknade zaposlenih u ovaj iznos uključeni su i materijalni troškovi i usluge koji su u funkciji obračuna i isplate mirovina kao što su nabavka obrazaca, papira, troškovi distribucije mirovina, ptt troškovi vezani uz mirovine, kompjutorske i druge usluge. Zaključkom Vlade FBiH ukupni troškovi provođenja mirovinskog osiguranja trebaju biti svedeni na iznos 2,8% od ukupnih sredstava za mirovinsko i invalidsko osiguranje. Iako ovim zaključkom nisu jasno navedeni koji se troškovi odnose na provođenje mirovinskog osiguranja, iz visine ukupno iskazanih rashoda stručne službe vidljivo je da su u Federalnom zavodu ispoštovali navedeni Zaključak Vlade.

Izdaci za bruto plaće i naknade zaposlenih u Federalnom zavodu za 2010. godinu su iskazani su u iznosu od **29.379.677 KM** i u odnosu na plan ostvareni su manje za 2,6% . Bruto plaće i naknade zaposlenih u ukupnim tekućim rashodima učestvuju sa 1,82%. Obračun i isplata plaća za 2010.godinu izvršen je u skladu sa Zakonskim propisima i internim aktima Federalnog zavoda. U skladu sa Zakonom o jedinstvenom sustavu registracije, kontrole i naplate doprinosa sa Poreznom upravom FBiH sklopljen je sporazum o preuzimanju 49 uposlenika Federalnog zavoda u Poreznu upravu FBiH. Isti su preuzeti 01.11.2010.god.

Metodom uzorka izvršena je provjera obračuna plata i naknada zaposlenih i nisu konstatovane nepravilnosti.

Izdaci za materijal i usluge za 2010. godinu iskazani su u iznosu od **15.380.237 KM** i u odnosu na plan manje su ostvareni za 18%.

U ovim izdacima sadržani su i izdaci za usluge prijevoza i goriva, koji su iskazani u iznosu od 90.051 KM. U Federalnom zavodu su postupili u skladu sa preporukama i usvojili normative potrošnje goriva za vozila kojima raspolažu i osigurali u skladu sa preporukama kontrolu potrošnje goriva. Sačinjavaju se i prezentuju mjesečna i tromjesečna izvješća o potrošnji goriva u skladu sa usvojenim internih procedurama. Provedenom revizijom ostalih rashoda Federalnih zavoda nismo našli nepravilnosti.

4.7 Tekući transferi

U okviru tekućih rashoda, na poziciji tekućih transfera iskazan je iznos od 1.569.292.323 KM. U iskazanom iznosu tekućih transfera sadržane su ostvarene mirovine u iznosu od 1.549.447.075 KM, doprinosi za zdravstveno osiguranje umirovljenika u iznosu od 17.756.223 KM, naknade za fizičku onesposobljenost (tjelesno oštećenje) u iznosu od 2.033.955 KM i ostali transferi pojedincima i neprofitnim organizacijama u iznosu od 55.070 KM.

4.7.1 Rashodi mirovina

Financijskim planom za 2010 godinu, rashodi mirovina uključujući i doprinos za zdravstveno osiguranje planirani su u iznosu od 1.673.069.820 KM, a ostvareni su u iznosu od 1.567.203.297 KM , što je manje za 6,33 % od plana. U strukturi ukupnih rashoda i izdataka troškovi mirovina učestvuju sa 95,87 %.

Na bazi podataka iz prosinca 2010. godine, ukupan broj korisnika mirovina je bio 368.794 ili 3,58% više u odnosu na broj korisnika mirovina u prosincu 2009.godine , a prosječno isplaćena mirovina je iznosila 340,58 KM što je za 1,51% manje od prosječno isplaćene mirovine u prosincu 2009. godine.

Od ukupno iskazanih rashoda mirovina, rashodi mirovina koji se finansiraju iz Proračuna Federacije BiH (Uredba o povoljnijim uvjetima za stjecanje prava na starosnu mirovinu vojnih osiguranika vojske FBiH-Uredba II, Uredba o stjecanju prava na starosnu mirovinu pod povoljnijim uvjetima pripadnika bivše vojske FBiH i državnih službenika i namještenika bivšeg Federalnog ministarstva odbrane -Uredba III, Zakon o pravima demobiliranih branitelja i članova njihovih obitelji, Zakon o pravima branitelja i članova njihovih obitelji, preuzeti korisnici –bivša JNA i pokriće dijela mirovina po osnovu priznatog posebnog staža po članku 94. Zakona) iskazani su u iznosu od 168.142.097 KM. Mirovine su sa 31.12.2010. godine isplaćene za 23.037 korisnika ovih prava (84.049 korisnika dijela penzija po osnovu priznatog posebnog staža po članku 94 Zakona). Navedenim Uredbama i Zakonima regulirano je da se sredstva za isplatu mirovina korisnicima koji pravo ostvaruju pod povoljnijim uvjetima osiguravaju u Proračunu FBiH , sve

dok korisnik mirovine ne ispuni uvjete na punu starosnu mirovinu u skladu sa Zakonom. Također, u Uredbi III navedeno je, da će se po stjecanju uvjeta za starosnu mirovinu u skladu sa Zakonom, refundirati samo razlika između iznosa mirovine ostvarene po ovoj Uredbi i mirovine utvrđene u skladu sa Zakonom. Međutim, Vlada FBiH je u studenom 2009.godine donijela Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbi II i III kojima je utvrđeno da se isplata mirovine za listopad 2009 godine i dalje, do donošenja zakona koji će zamijeniti uredbe, vrši 50% iz sredstava koja se vode na posebnom podračunu nositelja osiguranja a 50% iz sredstava Proračuna FBiH.

Upravni odbor Federalnog zavoda je 01.02.2010. godine donio Odluku o određivanju visine najviše (1.197,40 KM), zajamčene (239,48 KM) i najniže (179,16 KM) mirovine za 2010. godinu usklađene sa isplatom koeficijentom za tekući mjesec u skladu sa članom 51. Zakona. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona koji se primjenjuje od 01.01.2009. godine, utvrđeno je da se starosna mirovina za mjesec za koji se isplaćuje, ne može isplatiti u iznosu većem od četiri prosječne mirovine isplaćene u prosincu 2007. godine i usklađene za isplatu koeficijentom za taj mjesec utvrđen u skladu sa članom 51 Zakona. U skladu sa Zakonom, zajamčena mirovina ne može biti manja od 80% prosječne mirovine isplaćene u prosincu 2007.godine i usklađene sa članom 51.Zakona, a najniži iznos mirovine ne može biti manji od 60% prosječne mirovine isplaćene u prosincu 2007.godine i usklađene sa članom 51.Zakona. U skladu sa Zakonom o načinu ostvarivanja ušteda u Federaciji BiH i Proračunom Federacije BiH, Upravni odbor Federalnog zavoda je u 2009.godini donio Odluku o smanjenju 10% isplatnog koeficijenta za isplatu vojnih mirovina koje se finansiraju iz Proračuna Federacije. Isplatni koeficijent tijekom 2010.godine za isplatu vojnih mirovina je iznosio 1,485 a isplatni koeficijent za redovne mirovine je 1,65. Obzirom da je najniža mirovina isplaćena po Zakonu u 2010.godini (uz primjenu isplatnog koeficijenta) iznosila 296,36 KM, a najniža isplaćena mirovina po povoljnijim uvjetima 266,72 KM, Vlada Federacije je 27.10.2010.godine donijela Odluku o sufinanciranju najnižih mirovina ostvarenih pod povoljnijim uvjetima za zadnja tri mjeseca 2010.godine. Odlukom se, u cilju zaštite umirovljenika, čiji je iznos mirovine ostvaren pod povoljnijim uvjetima u isplati manji od iznosa najniže mirovine po Zakonu, odobrava sufinanciranje istih u iznosu od 1.024.900 KM. Utvrdili smo da je Vlada FBiH donosila Odluke o sufinanciranju ovih mirovina i za prva dva mjeseca 2011.godine.

Za usklađivanje mirovina i utvrđivanje navedenih koeficijenta Upravni odbor je svakog mjeseca donosio Odluku. Federalni zavod nije smanjivao isplatni koeficijent, iako su sredstva za isplatu mirovina uz primjenu istog bila nedostatna. Za nedostajući iznos sredstava (uzrokovan najvećim dijelom neizmirivanjem obveza po osnovu duga Vlade FBiH do 31.12.2009.godine) Federalni zavod je koristio očekivani prihod doprinosa iz narednog mjeseca, za što je Upravni odbor Federalnog zavoda svaki mjesec donosio Odluku. Utvrđivanjem koeficijenta na ovaj način, omogućeno je zadržavanje mirovina na istom nivou. **Međutim, to je rezultiralo da ukupni rashodi tekućeg perioda nisu bili pokriveni prihodima tekućeg perioda, što je imalo za posljedicu iskazivanje negativnog financijskog rezultata za prva tri kvartala 2010.godine i nemogućnost povećanja koeficijenta za usklađivanje mirovina tijekom 2010.godine.**

Prilikom primjene odredaba člana 31a i 31b Zakona o pravima branitelja i članova njihovih obitelji, Federani zavod i dalje odlučuje o pravima korisnika privremenim rješenjem (nedorečenost navedenih odredbi u dijelu određivanja i definisanja pojma „puna starosna mirovina“ i način obračuna mirovina po članu 31a), a mirovinu u ovom slučaju isplaćuje u najnižem iznosu, koji je za prosinac 2010. godine sa isplatom koeficijentom iznosio 266,72 KM. Imajući u vidu da je primjena ovog Zakona od 01.01.2008. godine, sva rješenja izdata po ovom osnovu od navedenog datuma su privremenog karaktera dok se ne riješi ovo pitanje. **Prema izjavama odgovornih, prevođenjem ovih rješenja u konačna, stvarni troškovi isplata ovih mirovina ne bi trebali biti veći po članku 31a, međutim po članku 31b mogu se očekivati razlike, odnosno porast troškova.**

Utvrdili smo da još uvijek nije uspostavljen ugovorni odnos između Federalnog zavoda i Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja u skladu sa Zakonu o osnivanju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja i Uredbom o plaćanju troškova medicinskog vještačenja iz oblasti mirovinskog i invalidskog osiguranja koju je donijela Vlada FBiH 15.07.2010.godine. U skladu sa navedenom Uredbom ugovor se trebao zaključiti za plaćanje usluga Institutu za izvršena medicinska vještačenja do stupanja na snagu Uredbe u skladu sa Cjenovnikom usluga od 29.09.2006.godine. Ugovorom bi se regulisao i utvrdio stvarni broj izvršenih usluga medicinskih vještačenja za potrebe ostvarivanja prava iz mirovinsko i invalidskog osiguranja, utvrdila visina duga i dinamika plaćanja duga. Međutim ističemo da Federalni zavod, u skladu sa članom 2 navedene Uredbe, u 2010. godini snosi troškove ocjene medicinskog

vještačenja (fakturisane od strane Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja), temeljem međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju koje je zaključila BiH ili je preuzela od bivše SFRJ. Upravni odbor Federalnog zavoda je 21.09.2010.godine donio Zaključak o obvezi plaćanja troškova ocjene medicinskog vještačenja po međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju.

U suradnji sa resornim ministarstvom, okončati aktivnosti na dopuni Zakona o pravima branitelja i članova njihovih obitelji u cilju otklanjanja svih nejasnoća u primjeni člana 31a i 31b, kako bi se u što kraćem roku otpočelo sa primjenom navedenog Zakona u potpunosti.

Okončati aktivnosti na uspostavljanju ugovornog odnosa sa Institutom za medicinsko vještačenje u skladu sa Zakonom o osnivanju instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja i Uredbom o plaćanju troškova medicinskog vještačenja iz oblasti mirovinskog i invalidskog osiguranja, za plaćanje usluga Institutu za izvršena medicinska vještačenja do stupanja na snagu navedene Uredbe.

4.8 Nabavke i kapitalni izdaci

Federalni zavod je u 2010. godini izvršio nabavku stalnih sredstava u iznosu od 2.173.082 KM što je u odnosu na plan manje za 60%. U ovom iznosu za nabavku zemljišta izdvojeno je 76.500 KM, za adaptaciju i izgradnju poslovnih prostora u Mostaru, Tuzli i Zenici izdvojeno je 1.261.359 KM, koji se odnosi na okončane situacije na temelju provđenih tendera u tijeku 2009.god. Za nabavku opreme izdvojeno 835.223 KM.

Uvidom u primjenu Zakona o javnim nabavkama kod nabavki roba, usluga i ustupanju radova nisu konstatirane nepravilnosti.

4.9 Stalna sredstva, potraživanja, obveze

4.9.1 Stalna sredstva

Na dan 31.12.2010. godine Federalni zavod je u financijskim izvješćima iskazao stalna sredstva knjigovodstvene vrijednost od **78.976.055 KM**.

Uvidom u Elaborat o popisu za 2010. godinu konstatirali smo da se slaže knjigovodstveno i stvarno stanje stalnih sredstava. Povećanje vrijednosti stalnih sredstava u odnosu na prethodnu godinu posljedica je povećanja vrijednosti građevinskih objekata nakon adaptacija, prijenosa sa izvanbilančne pozicije u bilanci objekta Doma umirovljenika u Zenici (18.325.814 KM), a također i uknjižavanja na kontu osnivačkih ulaganja iznosa od 1.825.687 KM temeljem Odluke o prijenosu cjelokupnog udjela FBiH u privrednom društvu ERC „ZIPO“ na Federalni zavod. Uvidom u Elaborat i knjigovodstvenu evidenciju opreme u Federalnom zavodu uočeno je značajno smanjenje vrijednosti opreme. Smanjenje je posljedica rashodovanja značajnog dijela opreme vezane za obradu podataka putem ERC-a (terminali, štampači) koja je zastarjela, a čija će se postepena zamjena početi vršiti u tijeku 2011.godine (umjesto terminala instalirat će se računari). Nabavna vrijednost opreme predložene za rashod iznosila je 4.804.674 KM (radi se o prijeratnoj opremi, koja je po izjavi članova komisije za popis imala visoke nabavne cijene) pa je stoga i vrijednost sredstava predloženih za rashod velika. Ispravka vrijednosti istih je 4.789.246 KM a razlika u iznosu od 15.428 KM knjižena je na teret rashoda. Odlukom Upravnog odbora Federalni zavod je u obvezi formirati komisije za prodaju ili uništenje rashodovanih sredstava najkasnije do 30.04.2011. godine.

Provedenom revizijom utvrđeno je da je u skladu sa preporukama Ureda za reviziju provedeno isknjižavanje imovine Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja iz poslovnih knjiga Federalnog zavoda u vrijednosti od 1.776.777 KM temeljem diobene bilance između Federalnog zavoda i Instituta.

Također smo utvrdili da Federalni zavod nije postupio u skladu sa preporukama i nije izvršio preknjižavanje objekta „ŠIK KLJUČ“ u vrijednosti od 1.562.566,80 KM sa sredstava u pripremi na izvanbilančnu evidenciju, dok se ne završi sudski spor koji se vodi oko vlasništva nad ovim objektom. Zbog navedenog imovina Federalnog zavoda više je iskazana za vrijednost ovog objekta.

Dio imovine Federalnog zavoda sačinjavaju stanovi čija vrijednost iskazana u financijskim izvješćima iznosi 18.008.412 KM. Uvidom u prezentovanu dokumentaciju utvrdili smo da se u evidenciji Federalnog

zavoda (koju je sačinila posebna komisija) nalazi ukupno 552 stambene jedinice koje su bez zakonskih korisnika. Prema izjavama ovlaštenih osoba Federalnog zavoda od uspostave istoga (od 01.01.2002.godine) poduzimane su intezivne aktivnosti na utvrđivanju pravno relevantnog statusa stambenih jedinica u vlasništvu Federalnog zavoda po tada važećim zakonskim propisima. Donošenjem Zakona o vraćanju, dodjeli i prodaji stanova (kojim su regulisani uslovi i način vraćanja stana davaocu na korištenje, dodjela i prodaja stanova iz članka 13. Zakona o prestanku primjene Zakona o napuštenim stanovima) po izjavi ovlaštenih osoba, nastavljene su aktivnosti na utvrđivanju statusa svake stambene jedinice u vlasništvu Federalnog zavoda. U skladu sa istim podneseni su zahtjevi svim općinama u Federaciji u kojoj postoje stanovi u vlasništvu Federalnog zavoda, za vraćanje stanova vlasniku. Upravni odbor Federalnog zavoda je u 2010.godini donio Pravilnik o stambenim odnosima i Odluku o imenovanju Stambenih komisija Federalnog zavoda za Središnju administrativnu službu u Mostaru i Sarajevu i za županijske administrativne službe. U tijeku je primjena navedenog Pravilnika kao i aktivnosti raspodjele stambenih jedinica.

Izvršiti preknjižavanje sa konta sredstva u pripremi, iznos od 1.562.567 KM koji se odnosi na vrijednost objekta „Šik Ključ“, na izvanbilančnu evidenciju, do završetka sudskog procesa koji se vodi oko vlasništva nad navedenim objektom.

4.9.2 Potraživanja

Na dan 31.12.2010. godine ukupna potraživanja Federalnog zavoda iskazana su u iznosu od **216.147.261 KM**. Najznačajnije stavke ovih potraživanja odnose se na potraživanja od Vlade FBiH u iznosu od 180.971.968 KM za isplaćene mirovine po povoljnijim uvjetima, a koje se finansiraju iz Proračuna FBiH (od kojih je utužen iznos od 106.020.142 KM), potraživanja od pravnih lica u iznosu od 21.605.953 KM, potraživanja za kamate od poslovnih banaka u iznosu od 23.673 KM, potraživanja od sudskih sporova 12.191 KM te potraživanja od „Hercegovačke banke“ u iznosu od 13.535.475 KM. Uvidom u dokumentaciju vezanu za potraživanja uvjerali smo se da se vrši sravnjavanje salda za iskazana potraživanja slanjem i primanjem IOS-a.

Međutim, uvidom u pomoćnu evidenciju vansudskih poravnanja (za dospjele a neizmirene obveze po osnovu doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje sa osiguranicima koji ispunjavaju uvjete za mirovinu, ali po osnovu ovih doprinosa imaju dug) i pretplata mirovina, utvrdili smo da se potraživanja po ovom osnovu ne evidentiraju u knjigovodstvu. Ista (prema podacima iz pomoćne evidencije) sa 31.12.2010. godine u KAS/ŽAS Mostar (koji je bio predmetom naše revizije) iznose 288.587 KM. Potraživanja se izmiruju u mjesečnim ratama kroz obustave prilikom isplate mirovina. Navedene pomoćne evidencije se vode samo u županijskim administrativnim službama. Smatramo da se potraživanja po vansudskim nagodbama i pretplatama mirovina, koja sigurno za cijeli Federalni zavod predstavljaju značajnu stavku i mogu imati uticaja na financijska izvješća (u dijelu iskazanih potraživanja), trebaju i knjigovodstveno evidentirati.

Knjigovodstveno evidentirati potraživanja nastala na osnovu vansudskih poravnanja za dospjele, a neizmirene obveze po osnovu mirovinskog i invalidskog osiguranja kao i potraživanja po osnovu pretplata mirovina.

4.9.3 Obveze

Na dan 31.12.2010.godine ukupne obveze i razgraničenja iskazani su u iznosu od **282.900.160 KM**. Najznačajnije stavke odnose se na obveze prema dobavljačima u iznosu od 1.726.082 KM (obveze za dobavljače za stalna sredstva 484.739 KM i obveze za dobavljače obrtnih sredstava u iznosu od 1.204.939 KM), obveze prema uposlenicima u iznosu od 2.336.634 KM, te obveze za mirovine u iznosu od 75.411.734 KM. Sravnjavanje salda obveza vršeno je slanjem IOS-a, a uvidom u knjigovodstvenu dokumentaciju konstatirali smo da je većina obveza prema dobavljačima izmirena do kraja prvog mjeseca 2011.godine, te da su u cijelosti izmirene obveze prema uposlenicima Federalnog zavoda.

Na kontu razgraničenih prihoda iskazan je iznos od 202.393.637 KM od čega su razgraničeni prihodi po sporazumu ZOND 21.392.785 KM, a iznos od 180.971.969 KM odnosi se na potraživanja od Vlade FBiH .

Provedenom revizijom nismo konstatovali nepravilnosti u ovom procesu.

4.10 Ostali nalazi

4.10.1 Vanbilančna evidencija

Na vanbilančnoj evidenciji vode se objekti i poslovni prostori koji nisu u posjedu i poslovnoj funkciji Federalnog zavoda a izgrađeni su iz sredstava ranijeg D.F.PIO BiH ili SIZ-A PIO BiH. Za neke objekte nije sporan posjed, ali je i dalje sporno pravo raspolaganja i poduzimanja mjera na zaštiti ovih objekata. U revidiranoj godini ova sredstva iskazana su u iznosu od **85.577.548,50 KM**. Smanjenje u odnosu na 2009. godinu je posljedica prijenosa imovine u iznosu od 18.325.814 KM u bilanci, a koja se odnosi na objekat Doma umirovljenika Zenica. Po izjavama odgovornih lica tijekom 2011.godine očekuje se preknjižavanje iz izvanbilančne evidencije u bilančnu iznosa od 27.725.296 KM koji se odnosi na „Hotela ERO“. U vezi sa odredbama Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom Federalni zavod se obraćao i tokom 2010.godine Vijeću ministara BiH (komisiji za državnu imovinu) za izuzimanje od privremene zabrane raspolaganja i ostalih domova umirovljenika (Tuzla, Neum, Bihać, Neđarići), a radi poduzimanja aktivnosti za zaštitu njihovog daljeg devastiranja i stavljanja u funkciju. Krajem 2010.godine Komisija za državnu imovinu donijela je Odluku o izuzimanju od privremene zabrane rasplaganja državnim imovinom objekta Doma umirovljenika u Neđarićima. Po pitanjima vezanim za ovu imovinu, Federalni zavod je redovno izvještavao Vladu Federacije BiH.

Poduzimati i dalje radnje kako bi se objekti i poslovni prostori evidentirani na vanbilančnoj evidenciji zaštitili od devastiranja i stavili u funkciju u vlasništvu Federalnog zavoda i izvješćivati o istom.

4.10.2 Sudski sporovi

Iz pomoćne evidencije sudskih sporova ustrojenoj u Središnjoj administrativnoj službi u 2010. godini, utvrdili smo da je evidentirano 162 predmeta sudskih sporova u vrijednosti 186.846.256 KM gdje se Federalni zavod pojavljuje kao tuženi i 256 postupaka u vrijednosti 109.109.598 KM gdje se Federalni zavod pojavljuje kao tužitelj. Najznačajniji evidentirani sudski spor gdje se Federalni zavod pojavljuje kao tužitelj je sudski spor pokrenut protiv Vlade FBiH za refundaciju iznosa od 106.020.142 KM za isplaćene mirovine pod povoljnijim uvjetima. Ova tužba je do kraja naše revizije (u mjesecu martu 2011.godine) preinačena u 180.979.871 KM, koliko iznosi ukupan dug Vlade Federacije sa 31.12.2009.godine. Od značajniji sudskih sporova u kojima se Federalni zavod pojavljuje kao tuženi, ističemo sudski spor Merdan i drugi (koji tuže Federalni zavod radi naknade štete jer su od 2001.godine primali niže mirovine od onih na koje su imali pravo po tadašnjim propisima), čija je vrijednost u iznosu od 1.620.000 KM. Također, tužba Javnog Fonda Republike Srpske u vrijednosti od 175.587.316 KM radi naknade štete zbog isplaćenih mirovina za 38.000 umirovljenika u vremenskom periodu od 01.10.1992. godine do 31.08.2006. godine koja se sada nalazi na apelaciji na Ustavnom sudu FBiH. Utvrdili smo da se sudski sporovi (potencijalne obveze i potraživanja) vode uglavnom ažurno u pomoćnoj evidenciji Federalnog zavoda i o istim se, u skladu sa našim preporukama, sačinjavaju zabilješke uz financijska izvješća. Također, dobili smo informaciju od ovlaštenih osoba da će se u 2011.godini ovaj proces informatički podržati. Međutim, Federalni zavod za iste ne sačinjava pomoćne obrasce na kojima se iskazuju potencijalne obveze i potraživanja u skladu sa Pravilnikom o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH, što je konstatirano i u prethodnoj reviziji. Utvrđeno je da je Federalni zavod za ove namjene izvršio rezerviranje sredstava u iznosu od 1.000.000 KM.

Potencijalne obveze i potraživanja evidentirati i na pomoćnim obrascima- dodatni financijski podaci, u skladu sa Pravilnikom o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

5. KOMENTAR

Federalni zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje, u ostavljenom roku, očitovao se na Nacrt izvješća o reviziji financijskih izvješća Federalnog zavoda za 2010.godinu, dopisom broj FZ3/3 14-3-3559/11 od 05.05.2011.godine. U očitovanju je navedeno da se Nacrt izvješća smatra korektnim te da se prihvataju sve primjedbe dane u Izvješću i da će Federalni zavod sačiniti plan otklanjanja istih.

Rukovodilac
Sektora za finansijsku reviziju

Anica Pudar, dipl. oec.

Voda tima:
Jadranka Novak, viši revizor

Član tima:
Dubravka S. Barbarić, revizor
Nina Šunjić, pomoćnik u finansijskoj reviziji

Prilog br. 1.
Izvršenje Finansijskog plana Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko invalidskog osiguranje na dan 31.12.2010. godine u KM

C-to	Vrsta prihoda	Finansijski plan za 2010. Godinu	Rebalans Plana 2010.god.	Operativni plan za 2010. god.	Izvršenje plana na dan 31. 12. 2010.g	Izvršenje plana za 2009. g.
1	2	3	4	5	6	7
710000	Prihodi od poreza	1.407.500.000	1.407.500.000	1.407.500.000	1.473.702.514	1.371.747.418
712000	Doprinosi za socijalnu skrb	1.407.500.000	1.407.500.000	1.407.500.000	1.473.702.514	1.371.747.418
720000	Neporezni prihodi	3.513.000	3.513.000	3.513.000	5.037.925	5.696.653
721000	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	2.663.000	2.663.000	2.663.000	4.207.038	4.888.576
721100	Prihodi od nefinancijskih javnih poduzeća i finansijskih javnih institucija	0	0	0	37.212	45.225
721200	Ostali prihodi od imovine	2.663.000	2.663.000	2.663.000	4.169.125	4.841.008
721500	Prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	0	0	0	701	2.343
722000	Naknada i takse i prihodi od pružanja javnih usluga	850.000	850.000	850.000	830.887	808.077
722600	Prihodi od pružanja javnih usluga	850.000	850.000	850.000	830.887	808.077
730000	Tekuće potpore	408.034.647	370.775.747	370.775.747	179.605.000	83.400.000
732100	Tekuće potpore od ostalih razina vlasti	408.034.647	370.775.747	370.775.747	179.605.000	83.400.000
	Ukupno prihodi i primici	1.819.047.647	1.781.788.747	1.781.788.747	1.658.345.439	1.460.844.071
611000	Plaće i naknade zaposlenih	25.795.705	27.301.005	27.301.005	26.883.501	26.342.779
611100	Bruto plaće i naknade	22.571.050	22.571.050	22.571.050	22.367.561	22.555.053
611200	Naknade troškova zaposlenih	3.224.655	4.729.955	4.729.955	4.515.940	3.787.726
612000	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	2.369.961	2.369.961	2.369.961	2.496.176	2.513.065
612100	Doprinosi poslodavca	2.369.961	2.369.961	2.369.961	2.496.176	2.513.065
613000	Izdaci za materijal i usluge	20.759.853	19.254.553	19.254.553	15.380.237	15.807.413
613100	Putni troškovi	443.996	443.996	443.996	217.537	186.374
613200	Izdaci za energiju	789.856	789.856	789.856	585.807	587.727
613300	Izdaci za komunalne usluge	9.787.486	9.787.486	9.787.486	9.611.277	9.812.753

613400	Nabavka materijala	1.097.720	1.097.720	1.097.720	550.936	704.721
613500	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	171.800	171.800	171.800	90.051	76.302
613600	Unajmljivanje imovine i opreme	79.200	79.200	79.200	60.221	76.015
613700	Izdaci za tekuće održavanje	297.600	297.600	297.600	197.621	170.136
613800	Izdaci za osig., bankarske usluge	1.631.500	1.452.000	1.452.000	1.401.164	1.323.645
613900	Ugovorne usluge	6.460.695	5.134.895	5.134.895	2.665.623	2.869.740
614000	Tekući transferi	1.675.240.320	1.675.240.320	1.675.240.320	1.569.292.323	1.522.129.861
614200	Grantovi pojedincima	1.675.142.320	1.675.142.320	1.675.142.320	1.569.241.253	1.522.105.461
614300	Grantovi neprofitnim organizacijama	98.000	98.000	98.000	51.070	24.400
821000	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	5.500.000	5.500.000	5.500.000	2.173.082	2.863.408
Ukupno rashodi i izdaci		1.729.665.839	1.729.665.839	1.729.665.839	1.616.225.319	1.569.656.526
Suficit		89.381.808	52.122.908	52.122.908	42.120.120	
Deficit						108.812.455
Broj zaposlenih					869	